

Rengøring uden sort arbejde

Skattesvig i rengøringsbranchen

Råd og vejledning i hvordan man undgår, at den udliciterede rengøring udføres af sort arbejdskraft

Denne vejledning indeholder en række råd om, hvordan man kan være med til at forebygge, at rengøringsarbejde, som er udliciteret til en leverandør, udføres af sort arbejdskraft.

Baggrund

Anvendelse af sort arbejdskraft indenfor rengøringsbranchen, herunder hos rengøringsfirmaer som bl.a. er leverandører til nogle hoteller, er ikke nogen ny problematik. I midten af 90'erne var der - bl.a. på baggrund af en tv-udsendelse i DR - betydelig fokus på den såkaldte "rengøringsmafia", der som rengøringsleverandører på hoteller, i stormagasiner osv. anvendte sort arbejdskraft til at udføre rengøringen. Denne fokus førte bl.a. til en skærpet kontrol fra skattemyndighedernes side samt en skærpelse af lovgivningen. Således blev der i skattekontrolloven indsat en bestemmelse om, at den der aftager varer eller ydelser på så fordelagtige vilkår - dvs. til så lav en pris - at den pågældende indser, at leverandøren ikke har haft til hensigt at selvangive eller afregne A-skat mv. kan straffes med fængsel eller bøde.

Bestemmelsen har aldrig været anvendt, hvilket primært skyldes, at det er særdeles vanskelig at løfte bevisbyrden for, at en pris så lav, at aftageren af rengøringsydelsen - f.eks. et hotel - burde indse at det arbejde, der udbydes til denne pris udføres sort.

Hverken den forøgede kontrol eller den nævnte skærpelse af reglerne har fjernet udbuddet af sort rengøring. Men der er ingen tvivl om at pressens fokus på problemet, samt skattemyndighedernes skærpede kontrol, har været med til at gøre det vanskeligere at operere for udbyderne. Det har imidlertid ført til, at de virksomheds-/selskabskonstruktioner, som udbyderne benytter sig af med tiden er blevet mere og mere raffinerede og betydeligt mere uigennemskuelige.

Flere gange har der været røster fremme om, at hvervgiveren, f.eks. et hotel, skal kunne komme til at hæfte for rengøringsudbyderens manglende indeholdelse og indbetaling af A-skat og moms mv. Ved årsskiftet 2007/2008 udsendte Skatteministeriet således i høring et lovforslag ("fair play III-lovforslaget"), der blandt andet indeholdt et forslag om, at en hvervgiver - efter forudgående "advarsel" - skulle kunne komme til at hæfte for en leverandørs skatter og afgifter, hvis den pågældende leverandør benyttede sort arbejdskraft. HORESTA og en række andre brancheorganisationer protesterede kraftigt over dette forslag.

Fair play III-forslaget er vedtaget i december 2008, men uden forslaget om hæftelse for leverandører. Det er HORESTAs opfattelse, at vi som aftagere ikke bør kunne komme til at hæfte for vores leverandørers svig, men vi ønsker også i forhold til snyd og svindel i rengøringsbranchen at være til at bekæmpe dette, på samme måde, som vi bekæmper det i vores egen branche.

Sort rengøring - og også andre "sorte" serviceydelser - udføres i dag i meget vid udstrækning som såkaldte "kædesvigskomplekser" - se nærmere herom nedenfor. Anvendelse af kædesvigskomplekser betyder, at det er endnu vanskeligere for hvervgiveren at gennemskue om arbejdet udføres af sort arbejdskraft.

På baggrund af, at lovforslaget om hæftelse for leverandører bortfaldt samt i lyset af de nævnte kædesvigskomplekser har SKAT kontaktet HORESTA for i samarbejde med HORESTA at få gjort HORESTAs medlemmer opmærk-

som på, at den rengøringsydelse man i god tro har købt, i nogle tilfælde reelt udføres af sort - og ofte også illegal – arbejdskraft.

Denne vejledning - og de råd der fremgår heraf - er således udarbejdet i samråd med SKAT.

Kædesvigskomplekserne

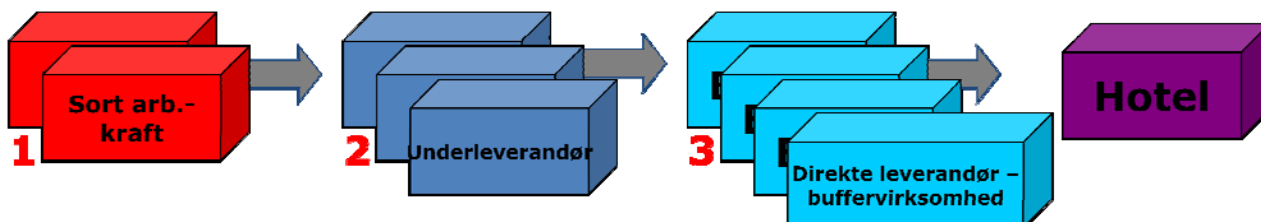
Den måde som den sorte rengøring organiseres på har ændret sig væsentligt siden 90'erne. Oprindeligt var der tale om, at hotellets rengøringsleverandør typisk selv ansatte og kom med de medarbejdere, som udførte (den sorte) rengøring på hotellet.

Der var altså tale om, hvad man kan kalde sort rengøring i første led, hvilket kan illustreres som i figuren nedenfor:

Denne enkle model betød imidlertid også, at det var relativt enkelt for skattemyndighederne at finde frem til de bagmænd, som stod bag, dvs. de der reelt var ansvarlige for den manglende indeholdelse af A-skat og moms mv. Med tiden er "modellen" blevet mere og mere udviklet og anvendelsen af stråmænd er også blevet mere omfattende.

Der anvendes således flere led til levering af den endelige rengøringsydelse til aftageren, hvilket naturligvis sker for at sløre pengestrømmene, og for at gøre det mere uigennemskueligt, hvem der reelt står bag udbuddet af sort rengøring. Figuren nedenfor illustrerer fremgangsmåden.

Som det fremgår, er der ofte tale om, at den(de) pågældende person(er), som står bag, opererer med en række virksomheder/selskaber, som arbejdet udbydes igennem. I hvert enkelt selskab indsættes stråmænd som ansvarlige. Der kan i nogle tilfælde være tale om et edderkoppelignende net, som involverer en række selskaber. Når et selskab er "brugt", stiftes et nyt, og en ny stråmand findes. Der kan være flere led end i illustrationen ovenfor. Mellem aftageren og den direkte leverandør indgås der en helt almindelig kontrakt om levering af rengøringsydelser. Herefter viderefaktureres arbejdet til en underleverandør, som så lader arbejdet udføre af en eller flere skiftende virksomheder/selskaber, som benytter sig af sort - og ofte også illegal - arbejdskraft. Den virksomhed, som aftageren tegner kontrakt med, fungerer således alene som en "buffer-virksomhed", som enten ikke selv har nogen ansatte, eller som pt. Ikke selv kan stille mandskab til rådighed for udførelsen af opgaven, men som i flere led bagud benytter sig af andre underleverandører.

Den underleverandør, som ligger længst tilbage i kæden er den, som skaffer og leverer rengøringspersonalet. Det kan således ofte være vanskeligt at gennemskue, om der er tale om sort arbejde. Undragelser i form af manglende indeholdelse og indbetaling af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms – sker således først i det sidste led af kæden. Selvom alt på overfladen således ser pænt ud, er det ikke givet, at det er det. Det er derfor væsentligt at være på vagt overfor, hvordan den rengøringsleverandør, som man har kontraheret med reelt udfører arbejdet. Sker det via én eller flere underleverandører, kan det være en indikation på, at noget er galt.

Betalingen mellem den direkte leverandør og aftageren sker i de tilfælde som SKAT har kendskab til på helt normal vis, dvs. typisk ved bankoverførsel. Betalingen i senere led sker derimod oftest som kontantbetaling. Dvs. som udokumenterede ikke sporbare betalinger. Sker betalingen til de underliggende led ved bankoverførsel, så hæves pengene umiddelbart efter overførselen som kontanter. Fortjenesten udgøres af den skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms, som ikke bliver indeholdt og indbetalt for medarbejderne. Det er SKATs erfaring at fortjenesten meget ofte overføres til udlandet.

SKAT ser både situationer, hvor det er samme personkreds, som står bag samtlige led i kæden, dvs. inkl. den direkte leverandør, men også situationer hvor den direkte leverandør – måske fordi man ikke selv kan stille op med tilstrækkeligt personale – har valgt at udlicitere opgaven helt eller delvis til andre leverandører, hvor den praktiske udførelse af arbejdet så – evt. via flere led – ender med at blive udført af sort arbejdskraft. I de sidstnævnte situationer har den direkte leverandør således heller ikke nødvendigvis nogen viden om at rengøringen udføres af sort arbejdskraft.

Hvad kan man gøre for at undgå sort rengøring – gode råd

Som det fremgår af beskrivelsen af kædesvigskomplekserne ovenfor, kan det være vanskeligt, at være fuldstændig sikker på, at den rengøringsydelse man har købt ikke i sidste ende udføres af sort arbejdskraft, og det er tilsvarende vanskeligt for SKAT at følge pengestrømmen og identificere bagmændene.

HORESTA har imidlertid – i samarbejde med SKAT – udarbejdet en række forholdsregler/ gode råd, som kan være med til at gøre livet vanskeligt for de underleverandører, som benytter sort arbejdskraft til at udføre rengøringsopgaven på hotellet eller i restaurationen.

Der er altså ikke tale om råd, som *sikrer* fuldstændigt mod, at en leverandør – eller dennes underleverandør – anvender sort arbejdskraft ved udførelsen af rengøringsarbejdet. Det kan næppe lade sig gøre at sikre sig 100 pct. herimod, men det er HORESTAs opfattelse, at de nedenfor nævnte råd vil gøre det vanskeligere for de udbydere, som anvender sort arbejdskraft at operere, og en række af forholdsreglerne vil medvirke til at gøre det lettere for SKAT at identificere og finde frem til de personer, som står bag den sorte rengøring.

1. Prisen for rengøringsarbejdet – jo lavere pris, jo mere sandsynligt er det, at der anvendes sort arbejde

En meget lav pris på en rengøringsydelse *kan* være et tegn på, at det ikke er intentionen at indeholde A-skat mv. hos de personer, som skal udføre arbejdet. Men det er ikke givet, at det er sådan, og i øvrigt kan det meget vanskeligt siges noget om, hvor langt ned en pris skal før, den er "mistænkelig" lav. Ifølge SKAT så ligger de priser, som er aftalt mellem hoteller - og andre - hvor rengøringen som led i et kædesvigskompleks er blevet udført af sort arbejdskraft, typisk under de priser, som de største rengøringsudbydere på markedet tilbyder. En god indikator kan derfor være at indhente flere tilbud på rengøringsopgaven, herunder et tilbud fra en af de større veletablerede rengøringsudbydere. Skiller ét - eller flere - tilbud sig ud ved at være markant lavere prismæssigt end de andre tilbud, kan der være anledning til at spørge nærmere ind til prisen. Hvad dækker den? Er der f.eks. indregnet et overskud/en driftsherreløn i prisen, osv.

2. Sikre dig at rengøringsleverandøren er registreret hos SKAT

Rengøringsleverandøren bør afkræves dokumentation for, at leverandøren er registreret hos SKAT efter momsloven og kildeskatteloven (hvis der er ansatte). Dette kan ske ved at leverandøren fremlægger registreringsbeviser. På SKATs hjemmeside (SKAT.dk), kan man via "Tast Selv Erhverv" sikre sig, at de registreringer, som leverandøren oplyser om, fortsat er gældende, dvs., at leverandøren ikke efterfølgende har ladet sig afregistrere hos SKAT. Følgende link kan anvendes.

<https://www.tastselv.skat.dk/TSL/Indberetning.asp?oid=60390&eid=60310>

3. Ingen betaling før en korrekt faktura er modtaget

Som aftager af en rengøringsydelse bør man ikke betale leverandøren, før der er modtaget en faktura, som indeholder oplysninger om følgende forhold:

- Udstedelsesdato.
- Fakturanummer.
- Leverandørens CVR-nummer.
- Leverandørens og din egen virksomheds navn og adresse bør fremgår af fakturaren.
- Antal timer, som er anvendt samt arten af det udførte arbejde.
- Tidspunkter (datoer) for levering af det udførte arbejde.
- Oplysninger om timepris og momsgrundlag, dvs. det beløb hvoraf der beregnes moms. Der kan også være aftalt en pris pr. værelse. Denne pris kan variere efter om det er et værelse som gæsten forlader, eller et værelse, som gæsten bliver på.
- Oplysninger om momssats samt det beløb som betales i moms.

De krav der her er anført, er de krav, som skattemyndighederne stiller til indholdet af en faktura, for at godkende den i skatte- og momsmæssig henseende.

Der er således indenfor andre brancher set eksempler på, at der ikke foreligger nogen faktura men alene et afregningsbilag, som køberen af ydelsen har udstedt til leverandøren som dokumentation for, at der er sket betaling. I sådanne situationer kan SKAT nægte fradrag for købsmomsen, hvis ikke køberen på anden vis kan dokumentere betalingen. Du bør således altid sikre dig, at du modtager en faktura, som indeholder de ovennævnte oplysninger.

4. Betaling af rengøringsleverandøren bør ske gennem bankoverførsel

Som aftager af rengøringsarbejde bør du sikre dig dokumentation for, at den betaling, som er aftalt, og som fremgår af fakturaen fra leverandøren, rent faktisk er sket. Dette sker bedst ved, at betalingen sker via en bankoverførsel, som efterfølgende kan bekræftes og dokumenteres af aftagerens pengeinstitut.

5. Opbevaring af underbilag til fakturaer

Det anbefales, at samtlige underbilag til fakturaerne opbevares. Det kan f.eks. dreje sig om timesedler og rengøringslister, hvoraf navn og ansættelsesforhold for den medarbejder, som har udført rengøringen, bør fremgå (jf. pkt. 7 nedenfor).

6. Krav om arbejdstilladelse

En del af det rengøringsarbejde, som udføres sort, udføres af personer, som slet ikke har arbejdstilladelse i Danmark, f.eks. af personer fra asylcentre, eller andre som ikke lovligt kan tage arbejde i Danmark. Du bør derfor, i den kontrakt som udarbejdes med leverandøren, stille krav om, at de personer, som udfører rengøringsarbejdet på hotellet/restaurationen, alle har en gyldig arbejdstilladelse, og at de på forlangende skal kunne forevise den. Du har i øvrigt som arbejdsgiver altid pligt til at sikre dig, at dine egne udenlandske ansatte har en gyldig arbejdstilladelse. Hvis ikke de har det, kan du få en bøde efter reglerne i udlændingelovgivningen.

At den pågældende har et skattekort er ikke nogen garanti for, at den pågældende også har en arbejdstilladelse. SKAT har således pligt til at udstede et skattekort uanset om den pågældende har en arbejdstilladelse eller ej. Det bemærkes i øvrigt, at pr. 1. juni 2008 er SKAT overgået til det såkaldte e-indkomstsystem, hvilket betyder, at skattekortet er blevet digitalt. Der udsendes således ikke længere et papirskattekort til arbejdstageren, derimod skal arbejdsgiveren fra SKAT rekvirere (abonnere på) arbejdstagerens skatteoplysninger. Der er dog fortsat ingen samkøring med udlændingemyndighedernes registrering af arbejdstilladelser.

Nærmere information om hvilke udlændinge, som skal have arbejdstilladelse for at arbejde i Danmark findes på hjemmesiden "Ny i Danmark" på www.nyidanmark.dk, under info til arbejdsgivere. Langt fra alle udlændinge skal således have arbejdstilladelse. Der sondres således grundlæggende mellem personer fra EU-lande, som ikke skal have arbejdstilladelse og personer fra ikke EU-lande, som generelt skal søge arbejdstilladelse.

Endelig skal du være opmærksom på, at du ikke må underskrive feriekort for rengøringspersonale, som er ansat af en leverandør. Ofte beder rengøringspersonalet herom, da det er lettere for dem end at gå til deres egen arbejdsgiver.

7. Viden om hvilke personer, som udfører rengøringen

Det der kendetegner kædesvigskomplekserne er, at de personer der sendes ud for at udføre rengøringsarbejdet, er personer, der ikke er registreret som ansatte overfor SKAT, og i nogle tilfælde - som nævnt - også personer, som slet ikke har en arbejdstilladelse.

Har man udliciteret rengøringen til en ekstern leverandør interesserer man sig måske ikke særlig meget for, hvilke personer der reelt kommer på hotellet for at udføre opgaven. Herved er man med til at gøre det lettere for eventuelle leverandører, som via underleverandører benytter sig af sort arbejdskraft. På denne måde kan de leve mere "skjult" for skattemyndighederne og evt. også for udlændingemyndighederne.

Som udbyder bør man overfor leverandøren stille krav om, at få oplysninger om navn, cpr. nr. og ansættelsesforhold for de personer, som hver dag kommer på hotellet og udfører arbejdet, eller man bør selv foretage en registrering heraf. På en række hoteller udleveres der såkaldte "housekeeping-lister" (rengøringslister) til medarbejderne, som beskriver det arbejde, som den enkelte skal udføre. Man kan sikre, at disse lister returneres med de nævnte oplysninger om den enkelte rengøringsmedarbejder. Man kan også stille krav om, at de enkelte rengøringsmedarbejdere skal bære synlig ID, når de færdes på hotellet.

Den "synlighed" som denne form for identifikation fører med sig, gør det vanskeligere for de svigagtige udbydere at agere. Samtidig kan ID-oplysninger på anmodning fra SKAT stilles til rådighed for SKAT, som kan kontrollere om de pågældende personer er registreret for indeholdelse af kildeskat, dvs. reelt er registrerede som ansatte i den virksomhed, som udfører rengøringen. Personidentifikationen kan således være med til at sikre nogle "spor", som kan være med til at føre SKAT frem til den eller de personer, som står bag organiseringen af kædesvigskomplekserne.

Det kan - også af sikkerhedsmæssige årsager - være en god ide at stille krav om, at medarbejderne bærer synlig legitimation, når de færdes på hotellet. Det øger hotellets mulighed for at holde øje med, hvem der færdes på hotellet, og det kan være tryghedsskabende for gæsterne.

8. Krav om godkendelse af udlicitering til underleverandører

En mulighed, som kan være med til at reducere sandsynligheden for, at en rengøringsleverandør anvender underleverandører, som benytter sort arbejdskraft ved udførelsen af rengøringsarbejdet, er i den aftale som indgås at betinge, at leverandøren ikke uden hotellets/restaurationens forudgående godkendelse kan indgå aftaler om at andre virksomheder udfører arbejdet på vegne af leverandøren. Dvs. en kontraktretlig betingelse om, at der ikke kan ske yderligere udlicitering af rengøringen uden, at der sker en godkendelse fra hotellets/restaurationens side. Sker der på trods heraf udlicitering uden hotellets/restaurationens godkendelse, så bør det indarbejdes i kontrakten, at dette anses for misligholdelse af kontrakten, og dermed opsigelsesgrund.

Afslutning

De her anførte råd er næppe udtømmende, ligesom det at følge dem - som nævnt - ikke sikrer en aftager af rengøringsydelse fuldstændigt mod at hele eller dele af rengøringsarbejdet udføres af sort arbejdskraft. Men der er ikke tvivl om, at følger man disse råd, så er man med til at gøre det vanskeligt, for de der lever af sort rengøring, og man står med "ryggen fri" den dag, hvor det alligevel måtte vise sig, at rengøringen er blevet udført af sort arbejdskraft.

For yderligere information kontakt:

Kaare Friis Petersen
Juridisk-politisk konsulent
Tlf.: 35 24 80 80

k.petersen@horesta.dk